

Tipy pro adaptační skupiny (3-6 let)

Zřízení adaptační skupiny podle výzvy MŠMT

Kapacita: 12- 24 dětí z toho minimálně 12 dětí nově příchozích z Ukrajiny

Provozní doba: 20 hodin, po sobě jdoucích 5 pracovních dní s možností nerovnoměrného hodinového rozložení v jednotlivých dnech a přerušení ve dnech státních svátků, pracovního volna a pracovního klidu.

Například:

polodenní - 4 hodiny denně - bez oběda, dopolední svačina, pitný režim - 1 aktivita

celodenní - 8 hodin denně, s obědem, dopolední i odpolední svačina, pitný režim - 2 aktivity

Personální obsazení: 1 vedoucí česky mluvící (rodilý mluvčí nebo úroveň ČJ B2) + 1 vedoucí ukrajinsky mluvící. Oba vedoucí musí být starší 18-ti let.

Součástí aktivity musí být podpora rozvoje řečových dovedností v českém jazyce.

Přesné znění výzvy MŠMT "Adaptační skupiny pro děti cizince migrující z Ukrajiny 2022" naleznete [ZDE](#).

Kde hledat personál?

Spojte se se školským úřadem ve vašem kraji, zda nemají seznam kontaktů na ukrajinské pedagogy, případně nějakého koordinátora pro adaptační skupiny, který by vám mohl se zřízením adaptační skupiny pomoci.

Náš tip

Abyste se dětem mohli individuálně věnovat doporučujeme dodržet nižší hranici počtu dětí ve skupině. Tedy poměr 12 dětí na 2 dospělé. V ideálním případě najdete někoho, kdo hovoří, jak česky, tak ukrajinsky. Oba vedoucí tak spolu budou moci snáze komunikovat a lépe plánovat aktivity. Do adaptační skupiny můžete též přibrat dobrovolníky. Zajistěte si 2-3 spolehlivé (prověřené) dobrovolníky, kteří s vámi budou dlouhodobě spolupracovat. Zkuste oslovit dobrovolníky z řad studentů pedagogických škol (Pedf UK, SOŠ a VOŠ Evropská, Futurum) případně i jiných oborů. Další ruce se vám budou vždy hodit. Děti můžete zapsat o něco víc, protože vždy dochází k jisté fluktuaci. Počet dětí ve skupině vám však nesmí klesnout pod 12 dětí na den.

1. Připravte vhodný prostor

Co by v něm nemělo chybět, na co nezapomenout?

- Pokud se v dané místnosti střídá v průběhu týdne více aktivit, udělejte si místnost variabilní, rozmyslete si, kde budou děti tvořit, kde si budou hrát, kde odpočívat a kde se budou stravovat
- Pokud je prostor vyhrazen pouze pro vaši adaptační skupinu, můžete si jej stabilně rozdělit na jednotlivé zóny - prostor na hraní, prostor na jídlo, prostor na odpočinek..
- Hračky a pomůcky by měly být dětem dobře dostupné
- Dbejte na hygienické zásady, čistotu a pořádek
- Zjistěte, co nabízí vaše okolí. Jaká jsou v okolí dětská hřiště, veřejné knihovny, komunitní zahrady, parky apod.
- Zamyslete se, kam budete s dětmi chodit na procházku. Vytipujte si nejbližší vhodnou zeleň, ale hlavně nejbezpečnější trasu- široký chodník, přehledné křižovatky se semaforey apod. Dbejte na bezpečnost - přecházejte vždy společně !

Naše tipy

Nízké otevřené police do kterých děti vidí, krabice/ boxy s obrázkem (fotkou), aby děti věděly, co v nich najdou, knihovnička, podsedáky, koberečky...

2. Materiální vybavení - hračky a pomůcky

Co zvolit a kde vybavení získat?

- Myslete na to, aby hračky byly vhodné pro vaši věkovou kategorii
- Pokud nemáte finanční prostředky nebo jsou velmi omezené, zkuste poptat vybavení na městské části, případně zkontaktovat krajského koordinátora pro začleňování nově příchozích osob z Ukrajiny. Tento koordinátor již funguje ve většině krajích ČR. Další možností je uspořádat veřejnou sbírku např. ve škole či ve školce dané městské části.
- Vytvořte si předem seznam toho, co konkrétně potřebujete
- Myslete na to, že **méně je někdy více**. Můžete mít v uzavřené skříni "zásobu" hraček či jiných pomůcek pro děti, které na konci týdne vždy obměníte, něco vyřadíte a něco naopak přidáte.

Naše tipy

Hračky - lego, vláčkodráha, konstruktivní stavebnice, panenky, kočárek na panenky, domeček pro panenky, malá kuchyňka, obchůdek, různé kostýmy. Obecně se hodí hračky , které slouží k námětové hře- tipu hra na prodavačku, na kadeřnici, na doktora apod.

Knížky - volte zejména obrázkové knížky a encyklopedie, leporela, zvukové knížky

Výtvarné potřeby - modelína, vodové barvy, tempery ve větších tubách, štětce, pastelky - ideálně tlusté, fixy...akrylové fixy na kamínky, čtvrtky, balicí papír na společné tvoření, lepidla, nůžky s kulatými špičkami

Sportovní potřeby- míč na ven, švihadlo, 1-2 provazy na přetahování nebo vyznačování hrací plochy (branky apod.), popř i nafukovací míč, obruče

Naučte děti, kam věci patří a společně se věnujte úklidu hraček na své místo.

3. Denní režim

Proč ho zavádět a jakou může mít podobu?

- Adaptační skupina není jen hlídacím koutkem – nastavte si denní režim, podobně jako to mají děti ve školce nebo ve škole. Děti tím získají větší jistotu, co se kdy bude dít.
- Pravidelný rytmus činností (denní režim) přináší dětem pocit bezpečí a pomáhám jim se lépe orientovat v čase
- K dennímu režimu, můžete využít obrázky, děti se tak budou lépe orientovat v čase. S obrázky můžete v průběhu dne pracovat např. označit kolíčkem, co zrovna probíhá.

Naše tipy

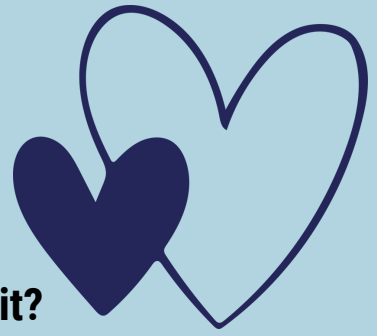
Obrázkový denní režim si vyvěste na pro děti viditelném místě. Děti by měly mít možnost s obrázky manipulovat, prohlížet si je, označovat kolíčkem, co se zrovna odehrává a podobně. Obrázky slouží dětem pro lepší orientaci.

příchod, volná hra, společné přivítání v kroužku, svačina, dopolední program, pobyt venku, oběd, odpočinek, odpolední program - venku nebo uvnitř

Jednotlivé úseky dne výrazně oddělujte- můžete zavést např. zvukový signál (zazvonění rolničkou, zpívání písničky). Děti díky tomu i bez znalosti jazyka budou dobře rozumět tomu, co zrovna končí a co bude následovat.

4. Pravidla

K čemu jsou nám pravidla a jaká pravidla si s dětmi zvolit?

- Pravidla nám dodávají pocit jistoty a slouží k tomu, abychom si ve skupině nastavili jasné hranice.
- Stanovte si s dětmi jasná a jednoduchá pravidla, aby vám i dětem bylo ve skupině hezky. Pravidel by nemělo být mnoho (max 5) .
- Pravidla vaší skupiny představte také rodičům, zpracujte si je graficky, ideálně společně s dětmi.
- Sestavte si provozní řád a seznámte s ním rodiče

Naše tipy

Pravidla formulujte v kladné větě. Chováme se k sobě hezky, pomáháme si, uklízíme hračky, Když jeden mluví, ostatní poslouchají, mluvíme tiše apod. Při tvorbě pravidel se cíleně vyhněte zákazům a negativní motivaci typu neběháme, neskáčeme, nezlobíme, nekřičíme.

5. Aktivity s dětmi

Jaké aktivity můžete zvolit?

- **Pohybové aktivity** - Měly by být součástí každého dne, alespoň jednou dopoledne a jednou odpoledne. Pohybové aktivity vám pomůžou uvolnit děti po soustředěné činnosti, ale taky ulevují napjatým chvílím v kolektivu (konflikty). Dbejte na to, abyste neměli pouze soutěživé aktivity, naopak zařazujte pohybové aktivity stmelující kolektiv (kooperativní hry).
- **Výtvarné aktivity** - u výtvarných aktivit se zaměřte spíše na prožitek než samotný výsledek, vybírejte takové aktivity, které mohou i menší děti sami úspěšně zvládnout. Nepodceňte vhodnou přípravu prostoru i dětí (oblečení na výtvarku, smývatelné barvy, ochrana stolu apod.)
- **Relaxační aktivity** - relaxační aktivity jsou dobrým pomocníkem ve chvíli, kdy jsou děti rozdováděné, nepozorné nebo unavené. Můžete využít poslech klidné relaxační hudby, masáž míčkem nebo si můžete udělat pelíšek do kterého se děti schovají a kde si odpočinou.
- **Hudební aktivity** - vyberte takové hudební aktivity, kde se zapojí všechny děti (nacvičení písničky: každé dítě zpívá jednu část- př. dělá zvuk jednoho zvířátka, při hraní má každé dítě svůj nástroj). Pro děti školkového věku vybírejte především Orffovy nástroje (dřívka, chřestidla, činelky, rumbakoule...)
- **Výlet do okolí, návštěva muzea...**
- **Cílená výuka českého jazyka**

Naše tipy

Udělejte si **soubor jednoduchých pohybových her** (Kuba řekl, Pan čáp ztratil čepičku...), využijte jógové karty, vyrobte si s dětmi jednoduché hudební nástroje (chrastítka). **Pracujte v tématech** – podle toho, co vás i děti baví. Jedno téma můžete rozšiřovat po celý týden. Nebojte se opakování- nové hry i písničky děti rádi budou opakovat několik dní po sobě.

Začněte dopoledne či odpoledne přivítáním v kroužku. Udělejte si s dětmi **uvítací rituál**- společně se pozdravte, vymyslete způsob, jak jmenovitě přivítat každé dítě v kolektivu. Zvolte si uvítací písničku. **U předškolních dětí je dobré zařadit nějakého maňásk**a, plyšovou hračku, která bude dětem průvodcem nebo maskotem a děti se na ní budou vždy těšit.

Připravte si program, jak pro celou skupinu, tak pro menší skupinu dětí, kde se jim můžete věnovat individuálně. **V průběhu dne střídejte připravený program s volnou hrou** - ani jedno by nemělo převažovat. Vše co děláte, dětem popisujte. Pokud se chcete cíleně věnovat výuce českého jazyka, pracujte s menší skupinou maximálně 5 dětí.

6. Výuka češtiny jako druhého jazyka

Jak začít?

- Myslete na to, že malé děti se učí přirozeně v činnostech, prožitkem a v pohybu. Zapojte všechny smysly. Nejde o výuku české gramatiky jako ve škole.
- Lekci začněte rituálem, zařazujte rozmanité aktivity, ale dodržujte určitou strukturu.
- Hravost a motivace je pro děti zásadní, jedině tak se něco naučí.
- Využívejte reálné předměty, pexeso, obrázky, kartičky, hračky, knížky apod. (názorně ukazujte, když mluvíte o lepidlu, vezměte ho do ruky). Můžete si vzít na pomoc i maňáska.
- Nekladte si vysoké cíle - na každou lekci připravte přibližně 5 nových slovíček k 1 tématu.
- Věnujte čas opakování a stavte na tom, co už děti znají.
- Zpočátku se soustředte na praktická slovíčka a fráze typu: "Dobrý den, ahoj, nashledanou, jak se máš? Mám se dobře. Děkuji, prosím, nerozumím..."
- Komunikační jazyk s dětmi zjednodušte, pojmenovávejte a popisujte dětem, co děláte.
- Používejte gesta - např. palec nahoru - to se ti povedlo, super!

Naše tipy

Pokud hledáte vhodná témata a materiály k výuce českého jazyka pro děti s OMJ, podívejte se na stránky www.inkluzivniskola.cz

<https://inkluzivniskola.cz/cdj-ucebnice-materialy>

<https://inkluzivniskola.cz/cdj-pracovni-listy-pro-nectenare>

Tipy do praxe

Pravidla pěti prstů z metodiky

"Ověřené postupy pro učitelky mateřských škol Dobrý začátek"

- Chodíme pomalu
- Ruce máme v klidu
- Díváme se na toho, kdo mluví
- Jsme potichu
- Nasloucháme si

SCHOLA
EMPIRICA

Komunikační kartičky

Komunikační kartičky ke stažení na: <https://inkluzivniskola.cz/komunikacni-karty/komunikacni-karty>

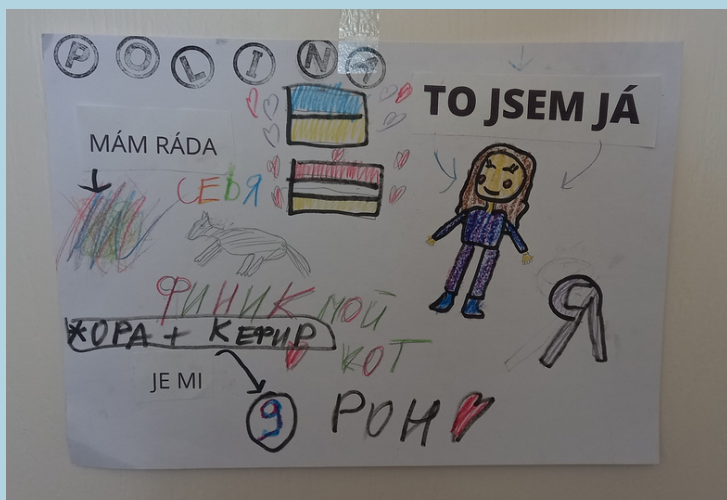
Výtvarné tvoření - míchání barev

Uspořádání prostoru

Uspořádání knížek

Aktivita na téma " To jsem já"

Výtvarné práce dětí

Výtvarná aktivita k tématu PTÁCI

Možnost prezentace dětských prací

